40889

Cynghorau Lleol Cymru

Ffurflen Flynyddol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2012

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Gall cynghorau lleol yng Nghymru (cynghorau tref a chynghorau cymuned) a'u cydbwyllgorau gwblhau Ffurflen Flynyddol yn crynhoi eu gweithgareddau blynyddol ar ddiwedd bob blwyddyn ariannol. Cwblhewch bob adran werdd. Mae'n bosibl y bydd ffurflenni anghyflawn neu anghywir yn gofyn am fwy o waith archwilio allanol a gallai hyn olygu fwy o gostau.

Ceir canllawiau pellach yn Adran 5 ac yng nghyhoeddiad Canllaw Un Llais Cymru/Cymdeithas Clercod Cynghorau Lleol (SLCC) *Llywodraethu ac atebolrwydd i gynghorau lleol yng Nghymru: Canllaw i Ymarferwyr (2011)* (Canllaw Ymarferwyr). Mae Adran 2 yn cynnwys cyfeiriadau at ble mae gan y Canllaw fwy o wybodaeth.

Received

Mae trefniadau'r cyfrifon a'r archwilio'n dilyn y broses a nodir isod. RHAID i'r Swyddog Ariannol Cyfrifol (RFO) lofnodi'r dystysgrif ar y dudalen hon cyn 30 Mehefin. Noder y dyddiadau cynt eleni. Gofynnir i Gynghorau gwblhau'r cadarnhâd isod cyn i'r Clerc gyflwyno copi o'r Ffurflen Flynyddol i'r archwilydd. Bydd yr RFO yn ardystio Adran 3 a bydd y Cyngor yn cymeradwyo'r Ffurflen Flynyddol ac yn llofnodi Adran 3 ar ddiwedd yr archwiliad ar ôl derbyn adroddiad yr archwilydd allanol.

RFO/Clerc yn paratoi Adran 1 a 2. Archwiliad mewnol yn cwblhau Adran 4. RFO'n ardystio'r ffurflen isod **cyn 30 Mehefin 2012** ac yn cyflwyno'r ffurflen i'r Cyngor.	Y Cyngor yn cadarnhau bod y Ffurflen Flynyddol wedi'i chyflwyno i'r Cyngor. RFO/Clerc yn anfon copi o'r Ffurflen Flynyddol i'r archwilydd allanol a benodwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.	Archwilydd allanol yn cwblhau'r archwiliad ac yn anfon adroddiad ar yr archwiliad i'r Cyngor gan nodi'r materion a godwyd a'r farn a gynigir gan yr archwiliad. Ni fydd y Ffurflen Flynyddol yn cael ei hardystio gan yr archwilydd allanol ar y cyfnod hwn.	RFO'n ardystio Adran 3 ac yn cyflwyno'r Ffurflen Flynyddol ac adroddiad yr archwiliad allanol i'r Cyngor. Y Cyngor yn cymeradwyo'r ffurflen a'r Cadeirydd yn ardystio Adran 3. Copi gwreiddiol o'r ffurflen yn cael ei hanfon at yr archwilydd. Yr Archwilydd yn ardystio Adran 3 ac yn ei dychwelyd i'r Cyngor i'w chyhoeddi **cyn 30 Medi 2012.**

Tystysgrif y Swyddog Ariannol Cyfrifol

Tystysgrif o dan Reoliadau 8B (1) ac 8B(2) Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005 (fel y'u diwygiwyd)

Ardystiaf fod y datganiadau ariannol sydd wedi'u cynnwys yn Adran 1 y Ffurflen Flynyddol hon yn adlewyrchiad teg o sefyllfa ariannol y Cyngor, ac o'i incwm a'i wariant, neu'n cyflwyno'r derbyniadau a'r taliadau'n briodol, prun bynnag sy'n berthnasol, ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2012.

Tystio cyn yr archwiliad

Llofnod: [signature]

Dyddiad: 12. 4. 2012

Cadarnhâd y Cyngor cyn yr archwiliad

Cafodd y Ffurflen Flynyddol Cyngor CYMUNED PENTIR ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2012 ei chyflwyno i'r Cyngor ar: 12. 4. 2012

Adran 1: Yn dilyn ardystiad yr RFO, cyflwynwyd y datganiadau cyfrifon yn Adran 1 i'r Cyngor.

Adran 2: Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i gyflwyno i'r Cyngor. Hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred, ac yn unol â chanfyddiadau ein harchwiliad, mae'r atebion i bob datganiad sicrwydd yn Adran 2 yn gywir, yn gyflawn ac yn cynrychioli ymatebion terfynol y Cyngor.

Llofnod y Cadeirydd: Marred Glyn Jones	**Llofnod y Clerc:** [signature]
Enw: MARRED GLYNN JONES	**Enw:** DILWYN PRITCHARD
Dyddiad: 12. 4. 2012	**Dyddiad:** 12. 4. 2012

Anfonwch gopi o'r Ffurflen Flynyddol, ynghyd ag unrhyw wybodaeth ychwanegol a ofynnwyd amdani, at eich archwilydd allanol penodedig. Oni ofynnir amdanynt, **peidiwch** ag anfon unrhyw gofnodion ariannol gwreiddiol i'r archwilydd allanol.

Dychwelir y ffurflenni wedi'u harchwilio a'u hardystio i'r Cyngor i'w cyhoeddi neu i arddangos Adrannau 1, 2 a 3.

Adran 1 - Datganiadau Ariannol ar gyfer

CYNGOR Cymuned Pentir ~~RHOWCH ENW'R CYNGOR YMA~~

	Blwyddyn a ddaeth i ben		Nodiadau a chanllawiau i'r rhai sy'n llenwi'r ffurflen
	31 Mawrth 2011 £	31 Mawrth 2012 £	Crynhowch bob ffigur i'r £ agosaf. Peidiwch â gadael unrhyw flychau'n wag a nodi balans o £0 neu Ddim. Rhaid i bob ffigur gyd-fynd â chofnodion ariannol sylfaenol y Cyngor ar gyfer y flwyddyn berthnasol.
1. Balansau a ddygwyd ymlaen	15684 DP ~~28653~~	28653	Cyfanswm y balansau a'r arian wrth gefn ar ddechrau'r flwyddyn fel y cofnodwyd yn y cofnodion ariannol. Rhaid iddo gyd-fynd â Llinell 7 y flwyddyn flaenorol.
2. (+) Archebion blynyddol	25375	25375	Cyfanswm yr incwm a dderbyniwyd trwy archebion yn y flwyddyn.
3. (+) Cyfanswm derbyniadau eraill	6175	14249	Cyfanswm incwm neu dderbyniadau a gofnodwyd yn y llyfr arian heb gynnwys archebion. Mae'n cynnwys grantiau cymorth, dewisol a refeniw.
4. (-) Costau Staff	2787	3755	Cyfanswm gwariant neu daliadau a wnaed i, ac ar ran, pob gweithiwr cyflogedig. Mae'n cynnwys cyflogau a thaliadau, Cynllun Talu wrth Ennill ac Yswiriant Gwladol (gweithwyr a chyflogwyr), cyfraniadau pensiwn a threuliau perthnasol.
5. (-) Llog benthyciad/ad-daliadau cyfalaf	2981	2906	Cyfanswm gwariant neu daliadau cyfalaf a llog a wnaed yn ystod y flwyddyn ar fenthyciadau'r Cyngor (os o gwbl).
6. (-) Cyfanswm taliadau eraill	12813	15920	Cyfanswm gwariant neu daliadau fel y cofnodwyd yn y llyfr arian heb gynnwys costau staff (Llinell 4) ac ad-daliadau llog benthyciadau/cyfalaf (Llinell 5).
7. (=) Balansau a ddygwyd ymlaen	28653	45696	Cyfanswm y balansau a'r arian wrth gefn ar ddiwedd y flwyddyn. Rhaid iddynt fod yn gyfartal â (1+2+3) - (4+5+6).
8. (+) Balansau dyledwyr a stoc	–	–	**Cyfrifon incwm a gwariant yn unig:** Rhowch werth y dyledion sy'n ddyledus i'r Cyngor a balansau'r stoc sydd gennych ar ddiwedd y flwyddyn.
9. (+) Cyfanswm arian a buddsoddiadau	28653	45696	**Pob cyfrif:** Swm yr holl gyfrifon banc cyfredol a chadw, daliadau ariannol a buddsoddiadau sydd gennych ar 31 Mawrth. Rhaid i hyn gyd-fynd â balans cysoni'r llyfr arian yn unol â chysoniad y banc.
10. (-) Credydwyr	–	–	**Cyfrifon incwm a gwariant yn unig:** Nodwch werth yr arian sy'n ddyledus gan y Cyngor (ar wahân i fenthyciadau) ar ddiwedd y flwyddyn.
11. (=) Balansau a ddygwyd ymlaen	28653	45696	**Dylai cyfanswm y balansau fod yn gyfartal â Llinell 7 uchod:** Rhowch gyfanswm (8+9–10).
12. Cyfanswm asedau sefydlog ac asedau hirdymor	13200	13200	Gwerth y llyfr cyfredol a gofnodwyd ar 31 Mawrth o'r holl asedau sefydlog sy'n eiddo i'r Cyngor ac unrhyw asedau eraill hirdymor– ee, benthyciadau i drydydd partïon, buddsoddiadau eraill a fydd yn cael eu cadw yn yr hirdymor, hy mwy na 12 mis.
13. Cyfanswm benthyciadau	245000	225000 ~~235000~~	Balans cyfalaf dyledus pob benthyciad o drydydd partïon fel ag yr oedd ar 31 Mawrth (gan gynnwys PWLB).
14. **Nodyn Datgelu Cronfeydd Ymddiriedolaeth**	IE/NA NA	IE/NA NA	Mae'r Cyngor yn gweithredu fel yr unig ymddiriedolwr ac mae'n gyfrifol am reoli (a) cronfa/cronfeydd ymddiriedolaeth/asedau (dylai darllenwyr nodi nad yw'r ffigurau uchod yn cynnwys unrhyw drafodion ymddiriedolaeth).

Adran 2 – Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Rydym yn cydnabod fel aelodau o'r Cyngor ein cyfrifoldeb am sicrhau bod yna system reoli fewnol gadarn, gan gynnwys paratoi'r datganiadau ariannol. Rydym yn cadarnhau, hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred, o ran datganiadau ariannol y Cyngor ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2012, ein bod:

	Wedi'u cytuno – Do neu Naddo*	Mae 'DO' yn golygu bod y Cyngor wedi:	Pennod CY
1. Wedi cymeradwyo'r datganiadau ariannol a baratowyd yn unol â gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005 (fel y'u diwygiwyd) ac arferion priodol.	DO/NADDO Do	Paratoi ei ddatganiadau ariannol yn y modd a bennwyd gan y gyfraith.	6, 12
2. Wedi cynnal system reoli fewnol ddigonol, gan gynnwys mesurau a gynlluniwyd i atal a chanfod twyll a llygredd, ac wedi adolygu ei heffeithiolrwydd.	DO/NADDO Do	Gwneud trefniadau priodol ac wedi derbyn cyfrifoldeb am ddiogelu'r arian cyhoeddus a'r adnoddau dan ei ofal.	6, 7
3. Wedi cymryd pob cam rhesymol i sicrhau ein hunain nad oes yna unrhyw fater gwirioneddol neu bosibl sy'n mynd yn groes i unrhyw gyfreithiau, rheoliadau a chodau ymarfer a allai gael effaith ariannol sylweddol ar allu'r Cyngor i weinyddu ei fusnes neu ei drafodion ariannol.	DO/NADDO Do	Gwneud pethau sydd ganddo'r pŵer cyfreithiol i'w gwneud yn unig ac wedi cydymffurfio â'r codau ymarfer a'r safonau wrth fynd ati i wneud y pethau hyn.	6
4. Wedi darparu cyfle priodol i etholwyr weithredu eu hawliau yn unol â gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005 (fel y'u diwygiwyd).	DO/NADDO Do	Rhoi cyfle i bob person â diddordeb i archwilio a gofyn cwestiynau ynghylch cyfrifon y Cyngor.	6, 23
5. Rydym wedi gwneud asesiad o'r risgiau sy'n wynebu'r Cyngor ac wedi cymryd camau priodol i reoli'r risgiau hynny, gan gynnwys cyflwyno mesurau rheoli mewnol a/neu yswiriant mewnol lle bo angen.	DO/NADDO Do	Ystyried y risgiau ariannol a'r risgiau eraill mae'n eu hwynebu wrth weithredu'r Cyngor ac wedi mynd i'r afael â'r rhain yn briodol.	6, 9
6. Wedi cynnal system archwilio mewnol digonol ac effeithiol ar gyfer cofnodion ariannol a systemau rheoli'r Cyngor gydol y flwyddyn ac wedi derbyn adroddiad gan yr archwilydd mewnol.	DO/NADDO Do	Trefnu i berson cymwys, sy'n annibynnol o'r rheoliadau a'r gweithdrefnau ariannol, i roi barn wrthrychol ar a yw'r rhain yn diwallu anghenion y Cyngor.	6, 8
7. Wedi cymryd camau gweithredu priodol ar bob mater a godwyd mewn adroddiadau blaenorol archwilwyr mewnol ac allanol.	DO/NADDO Do	Ymateb i faterion a ddaeth i'w sylw gan archwiliadau mewnol ac allanol.	6, 8, 23
8. Wedi ystyried a yw unrhyw ymgyfreitha, rhwymedigaethau neu ymrwymiadau, digwyddiadau neu drafodion, sy'n digwydd naill ai yn ystod neu ar ôl diwedd y flwyddyn, yn effeithio'n ariannol ar y Cyngor a, lle bo'n briodol, ein bod wedi eu cynnwys ar y datganiadau cyfrifyddu.	DO/NADDO Do	Datgelu popeth a ddylai ynghylch ei fusnes yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys digwyddiadau sy'n cael eu cynnal ar ôl diwedd y flwyddyn os ydynt yn berthnasol.	6
9. Cronfeydd Ymddiriedolaeth – yn ein rôl fel ymddiriedolwyr rydym wedi: Cyflawni ein cyfrifoldeb o ran atebolrwydd am y gronfa/cronfeydd, gan gynnwys adrodd yn ariannol ac os oes angen, cynnal ymchwiliad neu archwiliad annibynnol.	DO/NADDO neu N/B Do/NB	Bodloni ei holl gyfrifoldebau fel yr unig ymddiriedolwr rheoli dros ymddiriedolaeth neu ymddiriedolaethau lleol.	3, 6

* Ar ddalen ar wahân, darparwch esboniadau i'r archwilydd allanol ar bob ateb a nodwyd fel 'naddo'; a disgrifiwch pa gamau gweithredu sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r gwendidau a nodwyd.

Adran 3 – Ardystio a chymeradwyo

Cymeradwyaeth ac ardystiad y Cyngor yn dilyn yr archwiliad

Y Cyngor sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005 (fel y'u diwygiwyd) ac am baratoi Ffurflen Flynyddol sy'n:

- crynhoi cofnodion ariannol y Cyngor ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2012; ac yn
- cadarnhau ac yn darparu sicrwydd ar y materion hynny sy'n bwysig i gyfrifoldebau'r archwilydd allanol.

Ardystiad gan yr RFO	Cymeradwyaeth gan y Cyngor
Tystysgrif dan Reoliad 8 Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005 (Rheoliad 8B (1), 8B (2) ac 8B(3))	**Cymeradwyaeth i ddatganiadau ariannol dan Reoliad 9 (3) Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005 (fel y'u diwygiwyd) a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol**
Ardystiaf fod y datganiadau ariannol sydd wedi'u cynnwys yn y Ffurflen Flynyddol hon yn adlewyrchiad teg o sefyllfa ariannol y Cyngor, ac o'i incwm a'i wariant, neu'n cyflwyno'r derbyniadau a'r taliadau'n briodol, prun bynnag sy'n berthnasol, ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2012.	Cadarnhaf fod y datganiadau ariannol hyn a'r datganiad llywodraethu blynyddol wedi'u cymeradwyo gan y Cyngor o dan gyfeirnod cofnodion y cyngor:
	RHOWCH GYFEIRNOD Y COFNODION: COFNODION CYFARFOD EBRILL 12 2012
Llofnod yr RFO: [signature]	Llofnod y Cadeirydd: DW Jones.
Enw: DILWYN PRITCHARD	Enw: DEWI WYN JONES.
Dyddiad: 13.9-2012	Dyddiad: 13/9/12.

Tystysgrif Archwilio Allanol

Mae'r archwilydd allanol yn cynnal yr archwiliad yn unol â chanllawiau a gyflwynwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru. Ar sail ei adolygiad o'r Ffurflen Flynyddol a'r wybodaeth gefnogol, mae'n adrodd ar a oes yna unrhyw fater yn codi sy'n peri gofid iddynt nad yw'r ddeddfwriaeth a'r gofynion rheoleiddio perthnasol wedi'u bodloni.

Ardystiwn ein bod wedi cwblhau'r archwiliad o'r Ffurflen Flynyddol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2012 ar gyfer:

CYNGOR CYMUNED PENTIR.

Adroddiad yr archwilydd allanol

[Ar wahân i'r materion a nodwyd isod]* Ar sail ein hadolygiad, mae'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn y Ffurflen Flynyddol, yn ein barn ni, yn cydymffurfio â'r arferion priodol ac nid ydym wedi gweld unrhyw faterion sy'n peri gofid i ni nad yw'r ddeddfwriaeth a'r gofynion rheoleiddio perthnasol wedi'u bodloni.

CYMERADWYODD Y CYNGOR Y FFURFLEN FLYNYDDOL DDRAFFT CYN I'R ARCHWILIAD MEWNOL GAEL EI GYFLAWNI.

DOEDD Y DYDDIADAU AR YR HYSBYSIAD AM ARCHWILIAD DDIM YN CYDYMFFURFIO Â'R RHEOLIADAU.

[Mae['r materion hyn ynghyd ag]* unrhyw faterion eraill nad ydynt yn effeithio ar ein barn yr ydym yn eu cyflwyno at sylw'r Cyngor/cyfarfod wedi'u cynnwys yn ein hadroddiad i'r Cyngor ar 20/8/12]* (* dilëwch fel y bo'n briodol).

Llofnod yr archwilydd allanol: [signature]

Enw'r archwilydd allanol: HMY HACKER YOUNG

Dyddiad: 28 9 '12

Adran 4 – Adroddiad archwiliad mewnol blynyddol

CYNGOR	CYMUNED PENTIR

Mae archwiliad mewnol y Cyngor, a gynhaliwyd yn annibynnol ac ar sail asesiad risg, wedi cynnwys cynnal asesiad dethol o gydymffurfiaeth â gweithdrefnau a'r mesurau rheoli perthnasol y disgwylir iddynt fod ar waith yn ystod y flwyddyn ariannol a fydd yn dod i ben 31 Mawrth 2012.

Mae'r archwiliad mewnol wedi'i gynnal yn unol ag anghenion y Cyngor a'r gwaith a drefnwyd.
Ar sail y canfyddiadau yn y meysydd a archwiliwyd, ceir crynodeb o gasgliadau'r archwiliad mewnol yn y tabl hwn. Isod, nodir yr amcanion rheoli mewnol a chasgliadau'r archwiliad mewnol ar a oedd yr amcanion rheoli canlynol yn cael eu cyflawni gydol y flwyddyn ariannol, ym mhob ffordd bwysig, i safon sy'n ddigonol i ddiwallu anghenion y Cyngor.

		Cytuno? Do/Naddo*/Heb ei gynnwys**
A	Mae llyfrau cyfrifon priodol wedi'u cadw'n briodol gydol y flwyddyn.	DO
B	Mae'r Cyngor wedi bodloni ei reoliadau ariannol, y taliadau wedi'u cefnogi gan anfonebau, y gwariant wedi'i gytuno a'r TAW wedi ei gyfrifo'n briodol.	DO
C	Asesodd y Cyngor y risgiau sylweddol i gyflawni ei amcanion ac adolygodd ddigonolrwydd y trefniadau i reoli'r rhain.	DO
D	Cafodd y gofynion archebu blynyddol eu seilio ar broses gyllidebu ddigonol, cafodd y cynnydd yn erbyn y gyllideb ei fonitro'n rheolaidd ac roedd yr arian wrth gefn yn briodol.	DO
E	Derbyniwyd yr incwm disgwyliedig yn llawn, ar sail prisiau cywir, cafod ei gofnodi'n briodol a'i fancio'n syth, a chyfrifwyd y TAW yn briodol.	DO
F	Cefnogwyd taliadau arian mân yn briodol gan dderbyniadau, cymeradwywyd y gwariant a chyfrifwyd y TAW yn briodol.	DO
G	Talwyd cyflogau i weithwyr a lwfansau i aelodau yn unol â chymeradwyaeth y cyngor, a gweithredwyd gofynion y Cynllun Talu wrth Ennill a'r Yswiriant Gwladol yn briodol.	DO
H	Cafodd y cofrestri asedau a buddsoddiadau eu cwblhau ac yn gywir a'u cynnal yn briodol.	DO
I	Cafodd cysoniadau cyfrifon banc cyfnodol a diwedd blwyddyn eu gwneud yn briodol.	DO
J	Cafodd datganiadau ariannol a baratowyd yn ystod y flwyddyn eu paratoi ar sail cyfrifo cywir (derbyniadau a thaliadau/incwm a gwariant). Roeddent yn cyd-fynd â'r llyfr arian, yn cael eu cefnogi gan lwybr archwilio digonol o gofnodion sylfaenol, a, lle bo'n briodol, cofnodwyd dyledwyr a chredydwyr yn briodol.	DO
K	Cronfeydd ymddiriedolaeth (gan gynnwys ymddiriedolaethau elusennol). Mae'r Cyngor wedi bodloni ei gyfrifoldebau fel ymddiriedolwr.	DO/NADDO/HEB EI GYNNWYS

Roedd yna fesurau rheoli digonol ar gyfer unrhyw feysydd risg a nodwyd gan y Cyngor (rhestrwch unrhyw feysydd risg eraill isod neu ar dudalennau ar wahân os bydd angen):

Enw'r person a wnaeth yr archwiliad mewnol:	J. D. ROBERTS
Llofnod y person a wnaeth yr archwiliad mewnol:	[signature]
Dyddiad:	11.5.12

*** Os atebwyd 'naddo', nodwch y goblygiadau a'r camau sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael ag unrhyw wendid o ran rheoli a nodwyd (ychwanegwch dudalennau ar wahân os oes angen).**
**** Os atebwyd 'heb ei gynnwys' nodwch pryd y gwnaethpwyd y gwaith archwilio mewnol mwyaf diweddar yn y maes hwn a phryd y bwriedir ei wneud nesaf, neu os nad oes angen ei gynnwys, rhaid i'r archwiliad mewnol esbonio pam.**

Adran 5 – Nodiadau cyfarwyddyd ar gwblhau Ffurflen Flynyddol 2012

1. I gael canllawiau, darllenwch y *Canllaw Ymarferwyr* (*Llywodraethu ac atebolrwydd i gynghorau lleol yng Nghymru: Canllaw i Ymarferwyr 2011 (Cymru)*) - sydd ar gael gan Un Llais Cymru a Chymdeithas Clercod Cynghorau Lleol (SLCC). Mae'n cynnwys popeth sydd ei angen arnoch ar gyfer archwiliad diwedd y flwyddyn ariannol a'r archwiliad statudol
2. **Mae Cyfnewidfa Arfer Da Swyddfa Archwilio Cymru** (www.wao.gov.uk/cymraeg/2594.asp) **yn darparu mwy o wybodaeth am y broses cyfrifon ac archwilio ynghyd â chanllawiau ar faterion llywodraethu.**
3. Sicrhewch fod y person priodol wedi cwblhau Adrannau 1, 2 a 4 (hy, dim blychau gwyrdd gwag) a bod y tystysgrifau ar dudalen 1 wedi'u llofnodi a'u dyddio'n briodol. Peidiwch â gwneud unrhyw newidiadau i'r ffurflen gyflawn. Os na ellir osgoi hyn, rhowch linell drwy'r cofnodion anghywir, sicrhewch fod y newidiadau wedi'u llofnodi â llythrennau cyntaf eich enw a'ch bod wedi darparu esboniad i'r archwilydd. **Peidiwch â defnyddio hylif cywiro.** Bydd ffurflenni blynyddol anghyflawn neu rai sy'n cynnwys newidiadau heb eu cymeradwyo a/neu esbonio neu hylif cywiro'n cael eu dychwelyd heb eu harchwilio.
4. Defnyddiwch y rhestr wirio a ddarparwyd isod. Gofynnwch i ail berson, fel eich archwilydd mewnol neu'r Cadeirydd, i adolygu eich Ffurflen Flynyddol i sicrhau ei bod hi'n gyflawn cyn anfon copi at yr archwilydd.
5. Sicrhewch fod y copi o'r cysoniad banc y byddwch yn ei anfon i'ch archwilydd gyda'r copi o'r Ffurflen Flynyddol yn cynnwys eich **holl** gyfrifon banc a balansau ariannol. Os nad oes yna unrhyw eitemau cysoni, nodwch hyn a darparwch dystiolaeth o falansau'r banc. Os oes gan eich cyngor unrhyw fuddsoddiadau, nodwch eu gwerth ar y cysoniad banc. Dylai'r archwilydd allu cytuno â'r cysoniad banc ar Linell 9 yn Adran 1. Gellir cael mwy o gymorth ar gyfer cysoniad banc yn y Canllaw i Ymarferwyr*.
6. **Esboniwch** unrhyw amrywiannau sylweddol yn y datganiadau ariannol **yn llawn**. Mae'r archwilydd am wybod eich bod **chi'n** deall y rhesymau dros y newid. Dylech gynnwys unrhyw ddadansoddiad perthnasol ac ansoddol fel y dangosir yn yr enghreifftiau yn y Canllaw i Ymarferwyr ac nid copi o'ch cyfrifon manwl yn unig.
7. Peidiwch ag anfon unrhyw wybodaeth i'r archwilydd nad yw wedi gofyn yn benodol amdani. Nid yw hyn yn helpu. Sicrhewch eich bod yn amgáu'r holl wybodaeth yr holwyd amdani gan yr archwilydd. Os oes angen i'r archwilydd adolygu gwybodaeth na holwyd amdani, ail-ofyn am wybodaeth, derbyn cysoniad banc anghyflawn neu esboniad am amrywiannau, mae'n bosibl y bydd yn rhaid i chi dalu costau ychwanegol, ac mae gan yr archwilydd yr hawl i godi ffioedd ychwanegol.
8. Sicrhewch fod Adran 1 yn cyflwyno'r ffigur cywir! Sicrhewch hefyd fod y balans a ddygwyd ymlaen o'r flwyddyn flaenorol (Llinell 7 o 2010) yn cyfateb â'r balans a ddygwyd ymlaen yn y flwyddyn gyfredol (Llinell 1 o 2012).
9. **Peidiwch â chwblhau Tystysgrif yr Archwiliad Allanol yn Adran 3.** Yr archwilydd allanol fydd yn cwblhau hon wedi i'r Cyngor gymeradwyo'r Ffurflen Flynyddol ar ôl iddo dderbyn *adroddiad* yr archwilydd allanol ar faterion sy'n codi.
10. **Atebwch unrhyw ohebiaeth a ddaw gan yr archwilydd allanol yn syth.** Bydd hyn o gymorth i chi fodloni eich rhwymedigaethau statudol a bydd yn lleihau cost yr archwiliad i'r Cyngor.

Rhestr wirio cwblhau – Bydd ateb 'Naddo' yn golygu nad ydych wedi bodloni'r gofynion o bosibl		Wedi ei wneud?
Cyflwyniad cyntaf i'r archwilydd allanol		
Cyfrifon	A yw'r RFO wedi ardystio'r dudalen flaen (Rheoliad 8B (1) ac 8B (2)(a)) cyn 30 Mehefin 2012?	DO/NADDO
	A yw'r papurau sydd i'w hanfon at yr archwilydd allanol yn cynnwys esboniad o amrywiadau mawr rhwng y llynedd a'r flwyddyn hon?	DO/NADDO
	A yw'r cysoniad banc fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2012 yn cyd-fynd â Llinell 9?	DO/NADDO
Pob adran	A yw'r holl flychau gwyrdd yn Adrannau 1 a 2 wedi'u cwblhau ac a oes esboniadau wedi'u darparu lle bo angen?	DO/NADDO
	A yw'r holl wybodaeth yr holwyd amdani gan yr archwilydd allanol wedi'i hanfon gyda'r Ffurflen Flynyddol hon? Cyfeiriwch at yr hysbysiad o'r archwiliad ac unrhyw amserlenni ychwanegol a ddarparwyd gan eich archwilydd allanol.	DO/NADDO
Cyflwyniad terfynol i'r archwilydd allanol wedi derbyn adroddiad yr archwilydd allanol ar faterion sy'n codi		
Cyfrifon	A yw'r RFO wedi ardystio Adran 3 (Rheoliad 8B (2)(b)) cyn i'r Cyngor gymeradwyo'r Ffurflen Flynyddol?	DO/NADDO
Adroddiad yr Archwiliad	A yw'r Cyngor wedi derbyn ac ystyried adroddiad yr archwiliad allanol cyn cymeradwyo'r Ffurflen Flynyddol?	DO/NADDO
Cymeradwyaeth	A yw'r Cadeirydd wedi llofnodi a dyddio Adran 3 mewn da bryd fel y gall yr archwilydd ardystio Adran 3 a'i dychwelyd i'r Cyngor cyn 30 Medi 2012?	DO/NADDO